І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 143. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 6-го СЕРПНЯ 1965 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 6, 1965 No. 143. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Четвер, 5-го серпня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

ДЕРЖАВНА ДЕЛЕҐАЦІЯ ЗДА ВИЇЖДЖАЄ В ЧЕТВЕР 5-ГО СЕРПНЯ ДО БРАЗИЛІЇ, щоб передискутувати справи взаємин між Вашинґтоном та Ріо де Жанейро. В делеґації беруть участь: голова Сенатської Комісії Закордонних Справ сенатор Дж. В. Фулбрайт та сенатори Стюарт Саймінґтон і Б. Гікенлупер. Крім того їдуть асистент Президента Джек Валенті, підсекретар в Державному Департаменті Томас С. Манн, асистент державного секретаря Джек Гуд Вон та президент Експортово-Імпортового банку — Гаролд Ф. Ліндер. Виникла дипломатична спекуляція, що президент Джансон плянує поїздку до Бразилії, щоб відновити американські зобов'язання відносно Союзу для Поступу. Про це просять Джансона численні американські країни.

СЕНАТ ВІДКИНУВ ПРОЄКТ СЕНАТОРА ДІРКСЕНА В СПРАВІ РОЗПОДІЛУ ВИБОРЧИХ ОКРУГ В СТЕЙТАХ. Провідник республіканської меншости в Сенаті Дірксен пропонував, щоб виборчі округи до однієї стейтової палати були виділені не на основі статистики населення. Ця пропозиція на зміну Конституції вимагала більшости двох третіх голосів, але вона дістала тільки 57 голосів, а проти було 39 сенаторів (були присутні 96 сенаторів). Сенатор Дірксен гадає, що вдасться йому цю справу приєднати до якогось іншого законопроєкту, але в політичних колах сумніваються в тому. Найвищий Суд ЗДА вирішив, що виборчі округи мають бути виділені на основі числа населення, згідно з найновішим переписом, який відбувся 1960-го року.

ШИКАҐІВСЬКІ ЛІКАРІ ПЛЯНУЮТЬ БОЙКОТУВАТИ МЕДИЧНУ ОПІКУ В РАМАХ СОЦІЯЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, як це виходить із рішення Ради Директорів Товариства Американських Лікарів і Хірургів, схваленого 4-го серпня. Це Товариство об'єднує 16.500 лікарів. Рада Директорів закликає своїх членів не працювати в тому Комітеті, який має разом із урядовими чинниками вирішувати співпрацю лікарів в новому забезпеченевому проєкті, що його підписав Президент. Рада відкинула твердження деяких провідників Американського Лікарського Товариства, які думають, що бойкот урядової медичної програми був би порушенням закону. Директори ТАЛ і Х твердять, що бойкот не порушить закону. Голова цього Товариства д-р Е. Е. Антоні твердить, що закон не змушує лікарів і шпиталів брати участь у здійснюванні нового закону. Американське Лікарське Товариство, яке об'єднує всіх лікарів країни, вирішило, що лікарі індивідуально мають вирішувати справу співпраці в медичній опіці.

СЕКРЕТАР ТОРГІВЛІ ДЖАН Т. КОННОР ВДОВОЛЕНИЙ ІЗ НАДВИШКИ В ПЛАТНИЧОМУ БАЛЯНСІ З ЗАКОРДОНОМ в другій чверті цього року, але він перестерігає проти того, що в другій частині цього року в цьому балянсі може настати недобір. Секретар торгівлі наводить кілька причин, які можуть збільшити число долярів, що їх видадуть за кордон ЗДА в найближчих місяцях. До цих причин він зараховує: 1) Туристи цього року видадуть за кордоном коло $1,900,000,000, а минулого року вони витратили на $300,000,000 менше. 2) Війна у В'єтнамі також може збільшити число долярів, що їх видасться поза межами ЗДА. 3) Американські банки збільшать суму на позички для закордону. 4) Імпорт до ЗДА сильно збільшується, а експорт не зростає в такому самому темпі.

У СВІТІ

МІНІСТЕР ОБОРОНИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ДЕНІС ГЕЛІ подав до відома рішення лейбористського уряду зредукувати оборонний бюджет на 220 мільйонів фунтів стерлінґів, тобто на яких 616 мільйонів долярів, щоб таким чином протидіяти наявній господарській кризі і девалюації фунта. Був схвалений теперішній оборонний бюджет у лютому цього року у висоті 2 120 000 000 фунтів стерлінґів, на 6% більше, як в 1964 році. Вирішено провести цю редукцію, внаслідок атак консерватистів на господарську політику лейбористського уряду.

АНДРЕ МАЛЬРО, міністер для справ культури у французькому уряді передав провідникові китайських комуністів Мао Тсе-тунґові особистого листа від президента Франції де Ґолля і відбув з Мао Тсе-тунґом тригодинну розмову в Пейпінґу. Мальро познайомився з Мао ще 40 років тому під час свого довшого перебування в Китаю. Французькі урядові чинники не проголосили ніяких інформацій про зміст переданого Мао Тсе-тунґові листа від де Ґолля і про теми проведеної з Мао розмови Мальро. В політичних колах переконані, що головною темою листа й розмови була політична ситуація в Азії, зокрема у В'єтнамі.

ПІД ЧАС БУРХЛИВОЇ СЕСІЇ ГРЕЦЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ, що відбулася в середу 4 серпня, відмовлено заяви довір'я призначеному тому три тижні королем Константином урядові Георгія Атанасіадіса-Новаса. Проти заяви довір'я голосувало 167 послів,, за висловленням довір'я тільки 131. Відбулося це голосування в дуже напруженій атмосфері — в супроводі авантюр послів — противників усуненого королем прем'єра Георгія Папандреу і демонстрацій прихильників Папандреу перед будинком парляменту. У висліді цього голосування король мусітиме призначити новий уряд, порозумівшися перед тим з провідниками усіх більших політичних партій, в тому і з Папандреу, який очолює партію Центрового Об'єднання.

АКТИВНІСТЬ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ, поставленої 1957 поза законом, видатно посилилася. Західньонімецькі комуністи, підтримувані східньонімецьким комуністичним режимом, зосереджують свої акції й намагання на такі справи, як здобуття і відновлення леґального статусу партії і дискредитацію та підривання престижу боннського уряду і не-комуністичних партій. Ведуть вони також широку підривну аґітацію серед понад одномільйонової маси чужоземних робітників у Західній Німеччині. Внаслідок заборони діяльности цієї компартії кількість її членів зменшилася до 6 000.

КОНҐОЛІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР МОЇСЕ ЧОМБЕ заперечив рішуче у розмові з журналістами наявність основніших розбіжностей між ним і президентом Конґа Касавубу, заявляючи, що всі вістки про це перебільшені. Розходиться Чомбе з Касавубу тільки в оцінці ролі політичних партій, значення яких не визнає Касавубу і в інтерпретації деяких постанов конґолійської конституції 1964 року.

Конґрес закінчив працю над законопроєктом про виборчі права

Вашинґтон. — 4-го серпня Сенат більшістю 79-ох до 18-ох голосів схвалив законопроєкт про охорону виборчих прав негритянського населення в південних стейтах і таким чином Конґрес закінчив працю над цим проєктом та відослав його до підпису Президента. 3-го серпня Палата схвалила той компромісовий проєкт більшістю 328-ох до 74-ох голосів. Схвалений Конґресом проєкт є другим важливим кроком до того, щоб негритянське населення в південних стейтах могло користати з тих самих прав, якими користується біле населення. Минулого року Президент підписав закон про те, що негритянське населення не сміє бути обмежене в користуванні з усіх публічних місць (ресторани, спортові площі, парки, залізниці і т. п.), та не може бути дискриміноване при приниманні на працю. Президент Джансон має підписати новий закон, який має історичне значення, бо закінчує довгу боротьбу негритянського населення за те, щоб воно магло вповні користати з Конституції, яка вповні ґарантує йому повні права. Ще не знати, коли відбудеться церемонія підписання нового закону. Довідавшись, що Сенат схвалив законопроєкт, президент Джансон негайно виїхав до Конґресу, де ґратулював сенаторам Майкові Менсфілдові (демократові) та Евереттові МекКінлі Діркеенові за те, що вони разом з іншими членами Конґресу з успіхом вели боротьбу за схвалення цього історичного закону. Республіканський сенатор Дірксен тісно співпрацював із головним прокуратором Ніколасом де Каценбахом в проєктуванні нового закону. Згідно з новим законом не можна буде за допомогою так званого екзамену грамотности не допускати до реєстрації негритянських виборців, бо цей екзамен скасовано. В деяких виборчих округах реєстрацію проводитимуть федеральні урядовці, бо місцеві працівники не допускали до реєстрації негрів за допомогою різних штучок. Президент Джансон заявив, що ЗДА можуть бути горді із схвалення цього закону.

Гарриман сумнівається, щоб Москва хотіла посередничати в справі В'єтнаму

Вашинґтон. — Аверелл Гарриман, амбасадор президента Джансона для спеціяльних доручень, вернувшися із своєї поїздки до СССР, Юґославії й різних країн Европи, заявив тут після конференції з президентом Джансоном і державним секретарем Діном Раском, що є мало підстав для будь-яких надій на те, що совєтський уряд схоче використати свій вплив для того, щоб переконати Північний В'єтнам в потребі переговорів про мирну полагоду в'єтнамського конфлікту. Інформуючи про свої зустрічі з совєтським прем'єром Косиґіним у Москві в днях 15 і 21 липня, Гарриман сказав, що він виніс із розмов з Косиґіним „виразне враження", що „Совєти щиро бажають миру в В'єтнамі", але ж не думають про таке чи інше безпосереднє намовляння північних в'єтнамців, щоб вони ішли на переговори в справі Південного В'єтнаму. Гарриман думає, що Совєтський Союз міг би домогтися своїм впливом згоди північно-в'єтнамського комуністичного режиму на такі переговори, але ж з якихось оглядів вони не хочуть використовувати тепер цього впливу. Конференція Гарримана з през. Джансоном і Раском тривала понад одну годину.

„День Пластуна" відбудеться в таборі „Новий Сокіл" цієї суботи й неділі

Бофало, Н. И. У найближчу суботу й неділю 7 і 8-го вересня, тут на недалечкій від міста пластовій оселі „Новий Сокіл" має відбутися „День Пластуна", гаслом якого буде: „Пізнай Рідний Край!" та „У здоровому тілі — здорова душа". Програма „Пластового Дня" почнеться в суботу, 7-го серпня о год. 2-ій по полудні та включатиме, крім урочистостей відкриття, голосно спортові змагання. Того ж дня о год. 7:30 ввечері відбудеться святочна Пластова ватра. В неділю, 8-го серпня, о год. 9-тій рано буде відправлена Служба Божа. Опісля, о год. 11-ій рано, відбудеться на спортовій площі дефіляда пластунів та святочна частина Дня. Після обіду буде дозвілля для пластунів та оглядання табору для гостей. О год. 2-ій по полудні відбудуться з обидвох таборах, юнацькому і новацькому, спортові і плавацькі гри і змагання, а о год. 4-ій по полудні буде святочне закриття „Дня Пластуна". Головою оселі є д-р М. Сайкевич, командантом табору юнаків — ст. пл. Б. Клюфас, а командантом табору новаків — пл. сен. В. Мельник. Управа оселі та команда табору запрошує все довколишнє громадянство скористати з цієї нагоди та познайомитись як із оселею так і головно з її таборовиками-пластунами та їх таборовою активністю.

„ВИКУРЮЮТЬ" КОМУНІСТИЧНИХ ПАРТИЗАНІВ

Два американські парашутисти із 173-ьої Летунської Дивізії ЗДА виполошують комуністичних партизанів із їхньої криївки-печери серед південнов'єтнамської джунґлі.

ПРЕЗИДЕНТ ДОМАГАЄТЬСЯ ВІД КОНҐРЕСУ ДОДАТКОВИХ $1.7 БІЛЬЙОНА НА ВІЙНУ У В'ЄТНАМІ

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ ПІДДЕРЖУЄ ПРОХАННЯ ПРЕЗИДЕНТА ВИЯСНЕННЯМИ ПРО СИТУАЦІЮ У В'ЄТНАМІ

Вашинґтон. — Президент Джансон звернувся до Конґресу з пропозицією схвалити додаткових 1.7 більйона долярів видатків на оборону у зв'язку з американськими оборонними зобов'язаннями у В'єтнамі. У Конґресі очікувано такої пропозиції від Уряду, бо на це вже натякав президент Джансон у своєму зверненні до народу в справі В'єтнаму минулого тижня. Ця додаткова сума мала б бути включена у схвалений вже Палатою Репрезентантів бюджет, який увійшов в силу з днем 1-го липня ц. р. та який передбачає 45.2 більйони долярів на оборону. Потребу додаткових видатків на оборону у зв'язку з війною у В'єтнамі широко виявив секретар оборони Роберт МекНамара перед сенатською підкомісією оборонних видатків. МекНамара твердить, що в теперішній ситуації піддержувані людьми і зброєю з Північного В'єтнаму комуністичні партизани у Південному В'єтнамі мають у своїх руках ініціятиву акції й вони ще далеко не виявили й не розгорнули своєї повної сили. У зв'язку із своїми зобов'язаннями для Південного В'єтнаму та інших країн південно-східньої Азії, Америка мусить збільшити свої збройні сили. Секретар МекНамара поінформував, що вже твориться нова дивізія, яка збільшить кількість американських дивізій до 17. Загальна кількість американських вояків має бути збільшена на 340,000, себто до 2,980.000.

Найбільші підкріплення, бо в кількості понад 235,000 вояків, дістане Армія. Фльота буде збільшена на 35,000 моряків, Корпус Морської Піхоти на 30.000 вояків і Авіяція на 40,000 летунів. МекНамара заявив, що це загальне збільшення американських збройних сил уряд плянує перевести без покликання до активної військової служби резервістів та тільки обмеженим набором рекрутів. Американські збройні сили у В'єтнамі мають бути збільшені — як це вже повідомив президент Джансон — на 50,000 вояків до загальної кількости 125.000. Мек Намара у своїх вияснennях ствердив, що в Південному В'єтнамі є понад 70,000 північно-в'єтнамських реґулярних військ, разом із приблизно 100.000 комуністичних партизанів та яких 30.000 так званих „політичних кадрів". Кількість південно-в'єтнамських партизанів — в оцінці секретаря МекНамари — постійно зменшується, натомість постійно збільшується кількість висиланих з Північного В'єтнаму реґулярних військ.

СЕЗОНОВО-ВАКАЦІЙНІ ПРАЦІВНИКИ НА СОЮЗІВЦІ

Ні, це не є одна кляса ґрадуантів високої американської школи із своїми професорами; це частина із 72 студентів, що під час вакаційного сезону працюють на Союзівці з потрійною користю: переводять вакації поза містом на вакаційній оселі, перебувають два місяці в українському середовищі та заробляють відповідну суму грошей, щоб допомогти собі чи своїм батькам у фінансуванні їхніх студій. Між цьогорічними студентами-працівниками є юначки й юнаки з Ню Йорку, Ню Джерзі, Пенсилвенії, Коннектикату, Ілиной, Массачуссетс, Огайо та Флориди. Їхні молоді й радісні обличчя та їхню чемну поведінку й обслугу знають тисячі гостей Союзівки. Справжній „квіт України і краса". На фотознімці немає тих, що в тому часі, як її роблено, мали службу. Разом з працівниками-студентами бачимо на фото й їхніх опікунів: Данила Слободяна (крайній зліва) та Володимира Кваса (третій справа), а між студентами є й затруднені на Союзівці постійно або сезоново працівники: майстер на всі руки Володимир Берізка (горішній ряд справа), портер п. Балабан (горішній ряд крайній зліва), кухарі Василь Татунчак та Андрій Лесів (посередині в горішньому ряді), пані Осідач (5-та справа біля п. В. Кваса) та Адріян Лапичак (третій зліва)

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ЩОДЕННИК ВАСИЛЯ СИМОНЕНКА ІТАЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Рим. — Італійський часопис „Ля Фієра Летераріля" („Літературний Ярмарок") надрукував у числі з 1 серпня ц. р. в перекладі на італійську мову „Щоденник" Василя Семоненка, який передано з України на Захід і який був опублікований у мюнхенському журналі „Сучасність" за січень 1965. Щоденник Василя Симоненка надруковано з передмовою і з коментарями відомого українського публіциста і пропаґатора україн. справи в Італії д-ра Василя Федоренчука. В передмові подані короткі дані про життя і творчість Василя Симоненка.

УКРАЇНЦІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ФЕСТИВАЛІ ФОЛКЛЬОРУ В ІРЛЯНДІЇ

Дублін, Ірляндія. — В Міжнародному Фестивалі Фолкльору, що відбувався в днях 31 травня до 6 червня ц. р. в місцевості Кілкенни в Ірляндії, брали участь фолкльорні групи Австрії, Голляндії, Мадярщини, Ірляндії і України. Україну репрезентував танцювальний ансамбль „Орлик". До Ірляндії „Орлик" виїхав у неділю, дня 30-го травня, в складі 18 осіб. Фестиваль Фолкльору відбувся у старинній Замку Ормондів.

БРИТІЙСЬКА ПРЕСА ПРО ФЕСТИВАЛЬ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТИ З УЧАСТЮ „ОРЛИКА"

Лондон. — Репортажі про перебіг 19-го Міжнародного Фестивалю Народних Пісні, Музики й Танку, який мав місце у Ллянґохлен і в якому серед репрезентантів 27-ми держав брав участь також український манчестерський танцювальний ансамбль „Орлик" під керівництвом маестра П. Дністровика, з'явилися на сторінках британських часописів „Саут Вейтс Еко енд Івнінґ Експресс", „Ліверпул Дейлі Пост", Ліверпул Еко" та „Каернарвон енд Денбай Геральд" із різних дат кінця червня і початку липня ц. р. До репортажів долучено численні фотографії манчестерських танцюристів — збірні й поодинокі.

„ҐРАНЧАСТЕ СОНЦЕ" ПЕРША ЗБІРКА ПОЕЗІЙ ЮРІЯ КОЛОМИЙЦЯ

Шикаґо. — У Видавництві Нюйоркської Групи, що об'єднує українських поетів-модерністів на еміґрації, появилася тут перша збірка поезій молодого еміґраційного поета Юрія Коломийця п. н. „Ґранчасте сонце". В книжці надруковано 48 віршів. Вийшла збірка в обкладинці роботи Анатоля Коломийця і з його ж модерністичними рисунками поміж текстом.

Помер д-р Євген Приходько — голова Представництва В.О. УНРади в ЗДА

Ню Йорк. — Президент УНР в екзилі і Представництво В. О. УНРАДИ в ЗДА подали до преси таке жалібне повідомлення — „Президент Української Народної Республіки в екзилі і Представництво Виконного Органу Української Національної Ради у ЗДА повідомляють в глибокому смутку українське громадянство, що в середу 4-го серпня 1965 року о год. 6:20 вечером в шпиталі в Ню Йорку помер після довгої і тяжкої хвороби сл. п. д-р інж. Євген Кіндратович Приходько, голова Представництва Виконного Органу УНРади в ЗДА, відомий український політичний і громадський діяч, патріот-державник".

Із кіл близьких до родини сл. п. д-ра Євгена Приходька повідомляють, що заупокійні панахиди відбудуться в похоронному домі Петра Яреми при вул. 7-ій у Ню Йорку в четвер 5-го серпня о год. 8-ій веч. та у п'ятницю 6-го серпня о год. 7:30 веч. Похоронні відправи будуть у Православній Катедрі св. Володимира при 82-ій вулиці в Ню Йорку в суботу 7-го серпня о год. 10 ранку. Похорон відбудеться цього ж дня на Українськім Православнім Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж. о год. 1-ій по полудні.

В Ясіню помер Василь Клемпуш — відомий закарпатський діяч і патріот

Ужгород. — Ще 12 червня ц.р. помер у Ясіню відомий український діяч Закарпаття Василь Клемпуш, син Івана. В 1919 р. покійний був членом закарпатської делеґації, яка привезла до Станіславова, осідку уряду Західньо-Української Народної Республіки рішення Народних Зборів українців Закарпаття про приєднання Закарпаття в склад української незалежної держави. По окупації Закарпаття чехами Василь Клемпуш із своїми братами працював безупинно і послідовно над розбудженням й утривалюванням національної свідомости українського населення на Закарпатті. В 1939 році був послом до Сойму Карпатської України, який був обраний у висліді виборів в дні 12 лютого 1939 р. і який дня 15 березня 1939 року проголосив незалежність Карпатської України. Після окупації Закарпаття Совєтами старенького Василя Клемпуша депортували большевики в Караґанду, де він перебув аж до 1955 року, добуваючи вугілля, ламаючи камінь тощо. Під час перебування в таборах невільничої праці і на засланні був для усіх в'язнів прикладом доброти, сильного характеру і патріотизму.

Адв. Богдан Пелехович, видатний правник і громадянин, помер у Шикаґо

Шикаґо. — Адвокат Богдан Пелехович, видатний правник і громадянин із давніх поселенців, помер тут, після довгої і важкої недуги, на 69 році життя минулого вівтірка, 3-го вересня. Покійний народився в Сокальщині в Західній Україні, і належав до першої хвилі переселенців до Америки після першої світової війни, приїхавши до Шикаґо в 1924-му році. Правничі студії відбув у Вашинґтоні. Впродовж довгих років належав до найактивніших наших громадських діячів, бувши членом УНСоюзу. Професійно був спеціялістом патентового права і на цю тему написав та опублікував свою працю. Свого часу був головою Ліґи Українців Американського Походження, яку опісля очолював також покійний наш видатний громадський діяч Іван Дужанський. Осиротив дружину Юлію, дочку Іванну, замужну Робертс, сестру д-р Неонілю Пелехович-Гайворонську, вдову після відомого нашого стрілецького композитора Михайла Гайворонського, та брата Ярослава і чотирьох внуків. Похорон відбудеться в суботу, 7-го серпня 1965 р. о год. 9-ій рано з похоронного заведення Михайла Канюки (2321 Вест Шикаґо евню) до катедри св. Миколая й опісля на цвинтар св. Миколая.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Сіті і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Перша лекція

„Першою лекцією, яку треба вивчити перед відвідинами Совєтського Союзу, є факт, що там не кожний є росіянином, і що ті, які ними не є, не люблять, щоб їх росіянами називали", — твердить Бернард Гверцман у п'ятій із серії своїх статтей про положення жидів у Совєтському Союзі, друкований у „Нюарк Івнінг Нюз". Для прикладу автор навів розмову американця з грузином, який у відповідь на заввагу, що „ми, американці, в багатьох відношеннях подібні до вас, росіян", коротко заявив, що він є з Грузії і що „ми, грузини, в багатьох відношеннях подібні до вас, американців". Далі автор наводить приклади, як то українці не люблять, коли їх називають російськими чи „совєтським народом".

З багатого досвіду знаємо, що це справді перша і основна лекція не тільки для відвідувачів Совєтського Союзу, але й для численних американців тут, в ЗДА, між ними політиків, інтелектуалів, виховників. Це та перша і проста, як два рази по два чотири, істина, але її чомусь важко багатьом американцям збагнути, хоч — треба признати — деякий прогрес у цій едукації вже таки зроблено. Причини ясні, і одну з них згадує також Бернард Гверцман, пишучи, що „вживання терміну „росіяни" на означення всіх народів, які живуть в Совєтському Союзі, є залишком з царських часів, коли весь обшир був відомий, як російська імперія". Цей „залишок", як і багато дечого іншого з царського режиму, включно з його назадництвом у себе вдома та імперіялізмом назовні, не тільки перебрали, але з ще більшою напастливістю та жорстокістю продовжують теперішні червоні царі в Кремлі.

Боротьбу проти цієї народовбивчої неправди продовжують і сьогодні поневолені Москвою народи — як це виходить також із тверджень Гверцмана. Продовжує її зокрема волелюбний український нарід усіми можливими засобами, продовжуємо її й ми, виселенці чи нащадки виселенців з України в Америці та в інших вільних країнах. Продовжуємо словом і ділом, нашими публікаціями й нашою працею, нашою зорганізованістю й нашими осягами в багатьох ділянках життя. Але виявляється, що чим наявніша правда, тим важче вона здобуває собі признання, чим простіша лекція, тим трудніше її засвоїти.

Першу лекцію для американців, щоб вони не ідентифікували українців та інших поневолених не-російських народів з росіянами, щоб не утотожнювали поневолених з поневолювачами, треба повторювати й повторювати, треба поширювати цю елементарну істину, бо чим менше невігласів буде на світі, тим ліпше буде всім жити.

Коли мова про англомовний світ, то у нас в Америці незабаром має завершитися праця над основним підручником для цієї лекції — другим томом Англомовної Енциклопедії Українознавства. На жаль, у якесь зачароване коло ввійшла планована вже віддавна УККомітетом публікація історії російської імперії, але можна сподіватися, що й цей задум буде здійснений. А до ряду багатьох, можна б сказати — безліч всіляких інших та принагідних публікацій до цієї лекції варто б тепер додати ще одну: дбайливо й люксусово виданий ілюстрований довідник про Україну й українців для американців, що їдуть на відвідини до Совєтського Союзу. Такий довідник, приготований на взір багатьох тих, що їх видають різні урядові й приватні туристичні агенції, треба було б безплатно поставити до розпорядження подорожним бюрам, щоб вони їх включали до тих інформаційних матеріялів, які дають туристам. Думаємо, що наша суспільність своїми пожертвами радо покрила б кошти такої „першої лекції" для американських відвідувачів Совєтського Союзу.

Культобмін між баптистами

Баптисти — одна з найбільш поширених сект у Совєтському Союзі. Про важке становище цієї релігійної громади, про труднощі й шикани, з якими вона зустрічається у своїй діяльності, про переслідування членів цієї секти останніми роками було чимало повідомлень у західній, зокрема американській, пресі. Писала й пише багато і часто про баптистів також і совєтська преса, „викриваючи" їх „антигромадську" діяльність і нацьковуючи на них адміністрацію за, мовляв, баламучення й деправування населення, особливо ж молоді.

Картина цього важкого становища баптистської релігійної спільноти в СССР раптом — ніби на помах ворожбитської палички — змінилась після . . . прибуття до ЗДА в рамках т. зв. культобміну 5-членної групи совєтських баптистів — провідників і проповідників баптистських громад в СССР. На влаштованому американськими баптистами в Ню Йорку прийнятті совєтські баптисти почали гнути такі небилиці, що присутні тільки віддих стримували, дивом дивуючись, як вони про це могли не знати. Колишній актор Ленінградського оперового театру, а теперішній організатор баптистського руху, Ткаченко, вихвалявся, що в Москві так багато баптистів, що просто не вистачає для них молитовних домів; що сам він є диригентом баптистського хору, який складається із . . . 350 осіб. Провідник московських баптистів Моторін „зачарував" американських баптистів звідомленням про небувалий розквіт баптизму в СССР, твердячи, що кількість баптистів збільшилася там у п'ять разів, що в кожному місті і селі існують баптистські громади або групи, які мають можливість свобідно збиратися по своїх молитовних домах і проповідувати слово Боже. Моторін заявив, що перед своїм від'їздом він мав змогу об'їхати майже цілий СССР, побувати у численних баптистських громадах і поінформувати вірних, що їде з товаришами до ЗДА, щоб зустрінутися з американськими братами . . . Ще інший баптистський „провідник", якийсь Житков, провідник усіх баптистів в СССР, запевняв, що ніякого переслідування баптистів в Совєтському Союзі немає, що все змінилося, що кожен совєтський громадянин має право їхати в Америку, аби були гроші й бажання і т. д.

Найдивовижнішим моментом в усій цій історії було те, що американські баптисти, організатори зустрічі з совєтськими „братами", слухали сфабриковані, без сумніву, московським КГБ реляції без будь-яких заперечень, із захопленням, а то й оплесками. Ніхто з них не поставив питання, з якою метою зааранжовано поїздку підсовєтських „баптистів" до ЗДА і як вистачає в цих „гостей" совісти, щоб говорити про свободу релігії в СССР у той час, коли їхні брати по вірі сотками караються по тюрмах, „виправно-трудових" таборах і психіятричних лікарнях.

С. Риндик

ГЕРОЇ-МУЧЕНИКИ І ГЕРОЇ-ПЕРЕМОЖЦІ

Пів року тому, під час святкування в нашому місті річниці Крут, сказав мені один із присутніх на святі слухачів, що треба нарешті подивитися на Крути з перспективи сорока семи років і рішуче змінити характер цих сумних академій. При цьому подав кілька слушних аргументів. До цієї теми я вертався потім кілька разів, розмовляв із людьми і кінець-кінцем прийшов до висновку, що його подаю в дальших рядках.

Рівно тиждень після проголошення державної самостійности України сталася подія, що увійшла в нашу історію під чорною датою — 29-го січня 1918-го року. У цей день відбувся під Крутами бій між українцями і москалями. Перші боронили свою землю, другі напали на неї, щоб повернути назад під московську руку. Українські сили складалися з трьох сотень юнаків. Москалів було без міри більше. Українці всі полягли.

Ця подія вдерлася болючим дисонансом у радісно-святочний настрій, що панував тоді на Україні після проголошення нашої державности. І цією подією започаткувалася наша новітня національна трагедія, наше новітнє поневолення. Її, цю подію, ми тепер щороку відзначаємо академіями смутку, що складаються з рефератів, декламацій і співів, видержаних у сумних тонах.

Якби якийсь чужинець спитав мене, що це за академії, я б сказав, що це в такій святочній формі вшановують українці свої „Термопілі", де загинуло смертю героїв триста українських юнаків.

— То українці також мали якісь Термопілі?

— Так! — з відтінком гордости сказав би я. — Сорок сім років тому.

— Ого, так недавно! А навіщо українці повторили цю грецьку помилку? — міг би запитатись не один чужинець.

— Помилку?!

— А то ж хіба ні? На грецьку землю сунули полчища персів. Сам бог Посейдон, ревний оборонець греків, не мав сили спинити ту масу, дармащо збурив перед нею високі гори-хвилі в Босфорі. Напасників, як казали самі греки, було так багато, що перемогли самого Посейдона: звичайними бичами так сперіщили води Босфору, що мусів був занехаяти всі свої намагання і знітися. Грецькі аналі кажуть, що наступало до двох мільйонів війська. Це, звичайно, примітивна вигадка, але треба думати, що тих персів було справді чимало. Перейшовши через землі на північ від Термопіл, вони доходили вже до Атенської республіки, найбагатшої землі тодішньої Греції. Але атенські демократи і державні мужі не робили собі з того великого клопоту. Вони вислали проти персів невеличкий загін вояків, бо треба було продовжувати олімпійські ігрища: метати списами, дисками, бігати навввипередки, боротися тощо. Згодитеся самі, що так могли зробити тільки країні легкодухи або просто недоумки, а не нормальні люди і керівники держави. Або . . . вся історія з Термопілями видумана. Таких видумок багато в грецькій історії, бо колишні греки взагалі любили вдавати із себе великих людей і були не абияким самохвалами.

— А як було з українськими Термопілями? Які перси наступали на Україну?

І коли б я, подавши йому відповідні інформації, сказав, що Москва вислала проти молодої Української Держави свої загони, щоб знову забрати її під себе, чужинець міг би мені зауважити:

— Для таких многовікових імперіялістів, таких грабіжників і злодіїв, як москалі, це цілком нормальна річ. Розбійництво належить до їх природних функцій. Українці цього не передбачали?

Як би я міг відповісти на це питання?

Сказати, що більшість українських політиків того часу вірила в „безкровну революцію"? В щирість проголошення большевиками свободи для „всіх, всіх і всіх народів"? Сказати, що тодішня „Робітнича Газета", орган одного з найвищих наших політичних керівників, з усією рішучістю виступала проти „мілітаризму", себто проти творення будь-якої національної армії, і дозволяла заправдити, замість війська, якусь ближче не означену „міліцію"? Правда, я міг би ще сказати, що серед українців того часу були й такі, що їх мізки орудували іншими поняттями. Ці люди не вірили в московських „троянських коней" і перестерігали проти московських дарів свободи. Такою Касандрою був, наприклад, Микола Міхновський, але його мали за шовініста і називали ненормальним. Чи міг би я цю правду сказати чужинцеві?

З його боку я передбачаю ще чимало інших тяжких питань.

— Ви сказали, що перед українськими „Термопілями" загинуло триста юнаків, акурат стільки, скільки було спартанців під орудою Леоніда. А що це були за вояки? — може спитатися він.

Хтівши бути правдивим, я мусів би сказати:

— Це не були вояки . . .

— Не вояки?! — здивувався б він, глянувши на мене непевним поглядом, — а хто ж це був?

— Учні старших кляс гімназій і студенти молодших семестрів високих шкіл. Із них створився окремий курінь.

— То це, кажете, не були фахові вояки? Але певно добре вишколені і привчені до воєнного діла хлопці?

— На жаль, зовсім ні. Кажуть, що навіть не всі вміли стріляти.

І тут я передбачаю таке неминуче питання:

— А чому ж команда українського війська вислала проти московської навали не досвідчених вояків, полків, дивізій, а три сотні дітей? Це були якісь злочинні діти, що їх треба було так жорстоко покарати?

— Це були високоморальні діти, сповнені великого патріотизму, це були самі герої.

— А чому ж їх так покарано? Чому послано на певну смерть? Чи вони принаймні стримали ворогів?

— На жаль, не стримали, бо були всі відразу перебиті.

— А що робило фахове, досвідчене військо? Відбувало якусь олімпіяду, як колись греки?

На це питання я мусів би сказати, що в дійсності такого війська не було. Широко й велезвучно обіцяні на Третьому Військовому З'їзді півтора чи два мільйони вояків, готових кожної хвилі стати на оборону рідної землі, розтанули, як сніг навесні, а кілька військових одиниць плинкого складу, що їх дурно годували по касарнях, об'явили „нейтралітет" у боротьбі України з Москвою. Залишилася при Центральній Раді невеличка формація, але вона була потрібна на місці. Наші противники „мілітаризму" не заправдили також ніякої „міліції". Ба, навіть пальцем об палець не вдарили в цій справі, обмежуючись порожніми словами і голосними деклямаціями. Цю правду я не міг би вдкрити перед чужинцем, бо мені було б соромно.

Я теж не міг би сказати йому, що тоді й серед самого українського населення велике гасло нашого Пророка „В своїй хаті своя правда і сила, і воля" стало відступати перед московськими, наскрізь матеріялістичними і чисто розбишацькими „лозунгами" Леніна, що їх усі можна обняти коротким гуком: „Дері, бері!". На превеликий жаль, мусимо признатися, що велика частина населення України, головно малозаможні верстви його, легкодушно пішли за цими „лозунгами" і тим самим вимкнулися з рядів оборонців Української Держави.

Коли я сам себе питаю, що властиво ми святкуємо, справляючи рік-річно Свято Крут? що ми звеличуємо? які саме моменти цієї трагічної в нашій історії події підносимо? на що кладемо наголос? — то приходжу до висновку, що все це — непорозуміння. На святочних академіях чуємо промови, деклямації і співи, що вихвалюють геройзм трьох сотень юнаків, перебитих перед Крутами. Вони були в безмірно гірших умовинах, ніж триста спартанців Леоніда, що боронили вузький прохід через гори між Тесалією і Локридою. Спартанці Леоніда були з обох крил криті неприступними, непрохідними горами. І тільки зрада грека Ефіялта уможливила персам, як кажуть грецькі історичні перекази, дістатися на затилля спартанцям. Тим часом наші юнаки боронили голий, чистий, відкритий степ! Не вузенький прохід між горами. Вони мали з усіх боків відкрите поле, нічим і нікім не забезпечене від обходу. Москалі оточили їх і перебили. Наші юнаки не мали часу виявити свій геройзм. Їх відвага, їх зневага до смерти і готовість положити своє життя на вівтар улюбленої Батьківщини були великі. Але доля не дала їм часу, ні можливости сполучити ці великі прикмети духу з відповідними геройчними вчинками. Вони не вспіли виявити свого геройзму і полягли.

(Закінчення на стор. 3-ій)

Дякую Тобі, Батьку Союзе!

Вже другий рік Український Народний Союз призначує кільком студентам стипендії, допомагаючи їм матеріяльно й морально. Цю ділянку своєї культурної програми Союз продовжує, бо вже тридцять літ тому він уділяв поміч потребуючій молоді.

Я була одною з вибраних і двічі — у 1936-му і в 1937-му році — одержала стипендію. Правда, сума п'ятдесят долярів перший раз, а сто долярів другий раз не була велика, але ця допомога прийшла у часі депресії, коли я чи не найбільше її потребувала.

Це були часи, коли не один хемік мив начиння в індустріяльній лябораторії, коли не один лікар продавав у крамниці, коли не одна родина збереглася від розбиття завдяки посвяті дружин, які йшли ночами на працю, щоб заробити на хліб насущний, бо чоловіки не могли знайти праці.

Хоч тоді у мене був диплом бакалавра хемії, праці за фахом я не могла дістати. Наша країна мала мільйони безробітних, учених і невчених. Але мій молодечий запал, бажання здобути більшу освіту не знали границь. Я мріяла осягнути магістерію в студіях віджвиної хемії в Колумбійському університеті. У мене були ще фінансові зобов'язання, затягнені на попередні студії, отже, підходячи до справи з практичного боку, я взяла працю кухарки в багатій американській родині.

Протягом року я звільнилася з боргів і записалася на один предмет в Колумбійському університеті. Кімнату й харчі одержувала взамін за чотири години куховарення. Влітку працювала, а восени записалася на повні студії, працюючи в шкільній кафетерії. Праця у відділі віджвної хемії при університеті покривала частинно шкільні оплати (фінанси прийшли з одної із реформ, заведених президентом Франкліном Д. Рузвельтом). Принагідна праця в неділі і свята давала необхідні центи на книжки, позичка з університету доповнила решту зобов'язань.

Переді мною була терниста дорога. Студії, праця після лекцій вимагали багато енергії і зусиль. Попри все були в мене моменти трудності, бо приїхала я до ЗДА у 1931 році без знання англійської мови, і її треба було опанувати, студіюючи інші предмети. Але, не зважаючи на все це, була надія, що при Божій помочі все подолаю.

Аж тут нараз у половині року праця в кафетерії скінчилася: мене заступили робітники із робітничої спілки. Не стало харчів і не було змоги знайти якусь працю для прохарчування.

Тоді, наче манна з неба, приходить поміч від Народного Союзу. Приходить тоді, коли вже поставали думки лишити почате діло; коли потайки заходила до лябораторії, щоб поживитися залишками їжі, що нею кормили дослідних тварин.

Хто може описати радість молодої студентки, що в найбільш пекучій потребі одержує сто долярів від „організації, яка продає асекураційні грамоти", як казав дехто про наш Союз. Це був дар, надхненний Божим Провидінням.

І так із одного боку моя видержливість, постійне змагання, а з другого — поміч від Батька Союзу допомогли довершити діла й видобути з „дна моря" дорогоцінні перли науки й знання.

Ще раз щире спасибіг, Батьку Союзе!

Марія Л. Семенина
членка 204 Відділу УНС

Від Редакції: Авторка цієї статті, мгр Марія Л. Семенина, дружина відомого нашого громадянина, поета та перекладача інж. Семенини, рівночасно з цією статтею та зворушливим листом до редакції переслала й чек на більшу суму із призначенням на Стипендійний Фонд УНСоюзу. „Своїм зворотом хочу збагатити фонди Стипендійної Комісії, щоб вона могла допомогти потребуючій студентці, як Союз колись допоміг мені" — пише вона.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗА МІШАНІ ТАБОРИ МОЛОДІ

У статті „Коедукаційне таборування" („Свобода", ч. 139 з 31 липня) п. О. Га висловився за мішані табори для нашої молоді і в цім підкреслив, що самі батьки повинні виявити тут ініціятиву. Це справа першорядної ваги!

Одначе цю справу рішають не батьки, а проводи наших молодечих організацій. Передусім у наших таборах немає досить місця, щоб помістити всю молодь в одному місяці липні, найбільш відповідному для таборування. Далі — команди таборів настільки обтяжені працею, що вже не мають змоги наглядати над молоддю вечорами та ночами. Таборова програма не передбачає забав з танцями, бо немає відповідних заль. Одначе, це повинно стосуватися тільки вишкільних, інструкторських таборів, але для загалу молоді табори повинні мати відпочинковий характер з національно-виховними завданнями.

На оселі молоді у Стретфорді, Н. Й., недалеко Ютики, кілька років відбувалися відпочинкові табори з мішаним складом, що мали якнайкращі виховні успіхи. Молодь дуже радо їхала до них, одначе — з невідомих причин — ця оселя тепер нечинна.

Такі мішані оселі відпочинкового типу повинні бути недалеко наших більших осередків, щоб до них могла з'їздитись молодь бодай на „вікенди".

Самозрозуміло, що управа табору й виховники повинні докладати якнайбільше зусиль, щоб наша молодь проводила літо в українській атмосфері.

У нашій пресі появляються тривожні дописи про мішані подружжя. Одначе досі майже нічого не робиться в цьому напрямі! Влітку наша молодь має найбільше часу пізнаватися та знаходити собі партнерів до подружжя, але „пуританська" постава деяких наших молодечих організацій, брак місця й бажання мати якнайменше клопотів не сприяє цій справі, що є одною з наших головних.

Наша національна рація наказує нам усім пропагувати тільки чистоукраїнські подружжя між нашою молоддю, бо із-за мішаних ми втратили сотні тисяч наших людей і їхніх нащадків! Хоч це справа ясна, як Божий день, ми практично нічого не робимо в цій ділянці. Чому жиди, німці й інші народи мають матримоніяльні бюра, які виконують добру роботу, а в нас уважають їх зайвими?

Знаю молоду пару, яка пізналася на Союзівці і подружилась. Таких щасливих „припадків" повинно бути якнайбільше, і то по всіх наших літнищах і літніх таборах молоді.

І. Савич
Ютика, Н. Й.

КАТОЛІЦИЗМ ДОНЬКИ ПРЕЗИДЕНТА

Багато шуму зчинилося в американській пресі у зв'язку з прийняттям католицького віровизнання донькою Президента, п-ною Лусі Джансон.

Лусі Б. Джансон, єпископального віровизнання, приймаючи католицьку віру, прийняла „під умовою" ще раз св. Тайну Хрищення. З цього приводу єпископальний єпископ Пайк (перед тим католик) та деякі католицькі діячі на сторінках преси зробили закид Католицькій Церкві, що, признаючи доконане в Єпископальній Церкві хрищення за важне, в цьому випадку вчинила зле і пошкодила ідеї об'єднання всіх християн.

Критичні закиди єпископа Пайка та деяких католицьких діячів щодо хрищення п-ни Лусі Б. Джансон треба назвати болючим нетактом та порушенням особистого права людини рішати по своїй совісті, без вмішування сторонніх чинників.

Правдою є, що Католицька Церква признає важним хрищення, доконуване в Єпископальній Церкві. Панна Лусі Б. Джансон прийняла поновно св. хрищення „під умовою". Людина, якій Католицька Церква на її бажання уділяє св. хрищення „під умовою", не приймає тим самим поновно хрищення чи перехрищення, бо св. Тайна, уділювана „під умовою", не приносить духових ласк чи їх наслідків, що дістається зараз при уділюванні св. Тайн без застережень.

У справі спокою совісти кожна людина рішає сама за себе. Не мають рації ні єпископ Пайк, ні інші критики, що Католицька Церква, допускаючи поновне хрищення п-ни Лусі Б. Джансон „під умовою", поступила неправильно чи наразила на шкоду об'єднання християн, бо акт той проведено на виразне бажання п-ни Лусі Б. Джансон, яка мала повне право рішати сама за себе, в ім'я спокою своєї совісти.

о. Р. Г.
Піттсбург, Па.

ЙОСИП СІРИЙ

ЧАРІВНИЦЯ

НОВЕЛЯ

(5)

Служба Божа закінчилась. Лана хотіла була якнайскорше вийти з церкви, але при вході скупчилось багато людей, і протиснутися було тяжко, треба було зачекати.

Тим часом біля церкви якась молодиця злісно говорила до жінок:

— Бачили, як відьомське зілля молилось? А це ж вона зі своєю матір'ю напустила на нас посуху . . . Хліб в полі не росте, колос не вбирається в зерно . . .

— А наші городи! Гляньте тільки, — підхопила друга, вже старша жінка, — все повисихало, а дощу кат-ма. Це все ті відьми з-під млина!

— У самих городи, як рута зелені, бачив Охрім, як вертався з двору! — викрикувала молодиця. — Це все їх робота . . . Чому в нас усе повисихало, а у них зелене? Чому, питаю?

— Звісно, чому, — обізвався дід Микита, — з чортами знаються . . . На Купала вертався я пізно з містечка, та й пішов навпростець. Як проходив попри млин, чую — верески та гук розлягається . . . Звісно, нечиста сила гуляє . . . Мерщій перехристився, та бігцем обминати чортів млин . . .

— Я ж і кажу, ми тут молебні служимо, — почала знов Юстина, — благаємо про дощ, а вони посуху нам нагаяють . . . Треба відьом приборкати.

— Рознести млин, городину повиривати, хай ідуть з наших сторін до біса з торбами, — відізвалась Оришка, найбільш в'їдлива та задирлива дівчина в селі.

У цей час в церковних дверях появилася Лана.

— Он іде красуня-чарівниця! — вказуючи рукою на Лану, злісно викрикнула Оришка.

— Чекайте, ось я з нею поговорю, — виступила наперед Юстина.

Лана хотіла була виминути жінок, але Юстина заступила їй дорогу.

— Куди ж то, вельможна панно, прямуєш? — спитала злісно.

— Додому, — тихо відповіла Лана.

— З якого ж то часу відьми почали до церкви учащати?

— Не знаю . . .

— Не знаєш? Ах ти, чортице! Не досить того, що нам посуху нагнали, спільно з чортами лихо людям робиш, ще й до церкви лізуть . . . Он хліб у полі сохне . . .

— Дурне говорите! — вибухла Лана.

— Дурне, кажеш? Ах ти, паскудо! — Юстина замахнулась на Лану, але та вчасно відвернулась.

Підійшли ще кілька жінок.

Аж це з гурту виступив ставний хлопець.

— Завіщо нападаєте дівчину? Як вам не сором! Що може бути спільного між посухою і цими двома бідними жінками? . . Та хіба ж ми дикі люди, щоб нападувати невинних! . .

— Бач, який оборонець знайшовся! — запищала від злости Юстина. — Може, ненароком, закохався в чарівницю? От обережеться, то чорт вродиться . . .

В натовпі залунав сміх.

— Залиште, тітко Юстино, дівчину в спокої. Нехай іде додому.

— Може відведеш її?

— Як буде потреба, то й відведу.

— Геть з ним! — і заздрісна Оришка підскочила до хлопця, пхнула його в груди, а тоді, хутко обернувшись, збила сплетені коси з голови Лани. Коси звисли, як дві грубі змії, і розсипались по плечах.

Юстина вхопила Лану за волосся. Хлопці почали її боронити, жінки завзято напали на хлопців, тягали Лану за волосся й били, де тільки далося.

Хтось повідомив священика. Священик поспіхом розоблачився і вибіг перед церкву.

— Люди добрі, опам'ятайтеся, що ви робите! Перед Божим храмом таке зчинили! Гріх і сором!

Побачивши пан-отця, Юстина й Оришка хутенько засмішились поміж людей. Решта змагунів теж затихли і здивовано оглядались, що сталося . . .

Аж тут над'їхав двірський кабріолет і звідти вискочив панич.

— Що тут діється? Хто кого б'є? — І, загледівши священика: — Отче, що сталося?

— Сором признатися, таке вчинили перед церквою. Побили ні в чім неповинну дівчину . . .

Панич підійшов до Лани, взяв її за руку і лагідно запитав:

— Як тебе звати, дівчино? Звідки ти?

Лана втирала хусткою сльози. На її подряпане лице спадали розтріпані коси. Вона плакала й не могла вимовити слова.

— Принесіть води! — наказав пан-отець.

Панич уважно приглядався Лані. З розпущеними косами, із заплаканим личком, вона виглядала чудово!

(Далі буде)

Лист до Редакції.

Пане Редакторе!

У „Свободі" з 31-го липня 1965 р. (ч. 134) під текстом надрукованої там розповіді „Чарівниця" автор цієї розповіді Йосип Сірий подав як мотто уривок із першої строфи моєї поезії „І знов весна і пахне вітер" (включеної у збірку „Літературний Зошит", 1953), підписуючи його двома літерами В. Л., що є методом ніде не практикованим, бо згадана моя поезія ніколи не була друкована інакше, як під повним підписом Вадим Лесич, і ніхто не має права самовільно підписувати її двома літерами.

Вадим Лесич
Ню Йорк, 2 серпня 1965 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

МАНІФЕСТАЦІЯ ТИЖНЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ

11-го липня 1965 року на селі в Бавнд Бруку, Н. Дж., відбулася маніфестація для відзначення „Тижня Поневолених Націй". — Цю маніфестацію влаштували „Представництво Виконавчого Органу УНРади в ЗДА". „Контактна Комісія Ліги Поневолених Націй" (Паризький бльок,.

Не зважаючи на дощову погоду, на маніфестацію з'їхалась чимала скількість народу не лише з Ню Йорку, але також із міжрайонових місцевостей. Треба признати, що зустріч мала дійсно маніфестаційний характер.

Програма розпочалась о 11-ій годині Богослужбою, яку відправив протопресвітер о. Весоловський. Після Богослужби присутня публіка згромадилась в будинку біля церкви, щоб вислухати відповідних до свята проклямацій своїх представників і делеґатів.

Першим виступив заступник голови Представництва І. Паливода, який сказав:

„Ми, зібрані тут представники від поневолених московським большевизмом народів, дякуємо американському народові, його Конґресові та Президентові за проголошення „Тижня Поневолених Націй", за моральну допомогу в боротьбі з совєтсько - московським імперіялізмом. Дякуємо всім народам доброї волі за піддержку в змаганнях за права й свободу всіх уярмлених комунізмом народів. Живемо в страхітливій добі людської історії. Те, що діється навколо нас, безмірно серйозніше ніж комунебудь здасться. Людство переходить на нові дороги. Старий світ переживається, а перед нами появляється нове життя, обновлене новими ідеями. В цих змаганнях в цьому революційному вогні родиться будуче й наших народів. Але ми не сміємо забувати про завдання, яке стоїть перед нами. Нам треба об'єднати всі наші сили для спільної праці. Перед нами всіма, які сьогодні тут зібрались, великий обов'язок і велика відповідальність.

Тож єднаймося всі разом до великого бою!"

Після вступного слова, секретар Контактної Комісії Паризького бльоку О. Шевченко представив громадянству представників поневолених народів, які виголосили від імени своїх організацій привітання й проклямації: д-ра Карча заступника голови Контактної комісії Паризького бльоку, А. Мелікова — представника Азербайджану, д-ра С. Станкевича — президента Білорусько-Американського Об'єднання, д-ра Ґласкова — представника Верховного Козацького Представництва, д-ра І. Козака — голову ОбВУА.

Голос згаданих вище делеґатів:

„Ми, делеґати народів бувшої Росії, сконсолідовані в одному Комітеті для боротьби з тоталітарним режимом московських большевиків, ставимось непримиренно проти будь-якої державної системи. Стоїмо на позиціях самостійности й незалежности наших поневолених большевизмом народів. Наші ідеологічні й моральні принципи — це ідеал прийнятий на себе Америкою в політиці американського Президента В. Вілсона після першої світової війни, проголошений в 14-ох пунктах. Від цього ми не відступимо. Наші народи були завойовані мілітарно силою Москви і опинились під диктатурою російського великодержавного шовінізму большевиків. Історія Росії, це історія невпинної боротьби неросійських народів впродовж століть. Наша ідея, — національна свобода й соціяльна справедливість та право на державну незалежність. Апелюємо до всіх поневолених народів: не вірмо комуністичній брехні, не йдім за покликом „Голосу Родіни", створім могутню силу і йдім за голосом наших народів, що караються під тоталітарним режимом Кремля. Не звертаймо уваги на підступну аґітацію проти сепаратизму. Сепаратизм сьогодні, це найбільший і найшляхетніший принцип мислення народів в поневолених країнах. Створім ґрунт для спільного порозуміння, для певної моральної й фізичної близькости. Шукаймо зв'язків з ближчими і дальшими сусідами для спільної боротьби з шовінізмом і нелюдським колоніялізмом комуністичних сатрапів".

По закінченні промов делеґатів, О. Шевченко виступив для проголошення Резолюцій, виготовлених Резолюційною Комісією:

Присутні на великій маніфестації для відзначення Тижня Поневолених Націй прирікають стояти у вільному світі на сторожі прав поневолених народів в СССР.

Протестують проти політики комуністичної партії Совєтського Союзу щодо злиття народів в один совєтський нарід, це значить проти політики обмосковлення (русифікації) всіх поневолених народів,

Заперечують право КПСС висилати молодь поневолених народів на тяжкі невільничі праці в Казахстан, на Урал, на Далекий Схід, де вона приречена на денаціоналізацію,

Прирікають не забути один з найбільших в історії культурного світу злочин, що виявився у створенні штучного голоду як засобу поборення спротиву селянства проти насильної колективізації,

Протестують проти релігійних утисків в СССР, проти нищення, замикання та обертання в товарові склади або майстерні — церков, костелів, мечетів, синагог та інших домів молитви, проти переслідування духовенства всіх віровизнань та утисків віруючих,

Проти обмосковлення шкіл в совєтських республіках,

Проти зменшення кількости накладів книжок немосковськими мовами, шкільної лектури та періодичних видань на рахунок побільшення таких видань у московській мові,

Заперечують права окупанта вважати нормальний вияв патріотизму за буржуазний націоналізм,

Стверджують, що в ряді національних або й суверенних республік, як, наприклад, в УССР, мова їх населення не є державною,

Протестують проти нищення пам'яток архітектури на землях поневолених народів, як свідків про славне самостійне минуле,

Засуджують ганебний злочин XX-го століття, а саме, спалення московським окупантом у Києві українського відділу бібліотеки АН УССР,

Закликають поневолені народи, їх еміґрації та американців, що походять з країн, окупованих Москвою, об'єднаним фронтом протиставитися наступові Москви на всі поневолені народи,

Закликають Організацію „Об'єднаних Націй" звернути увагу на совєтсько-московський імперіялізм та вимогти в СССР пошанування статуту цієї організації,

Закликають уряд ЗДА створити Комітет Поневолених Націй,

Посилають привітання всім поневоленим Москвою народам із побажанням перетривати тяжкі часи з вірою в перемогу і права кожного народу бути господарем на своїй землі,

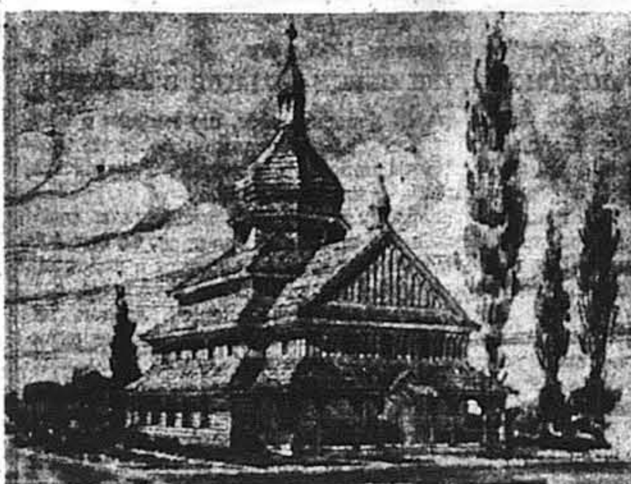
Згідно із засадою Атлантійського Чартеру, Всесвітньої Деклярації Прав людини і Деклярації надання незалежности колоніяльним народам, що її приняли Об'єднані Нації 14-го жовтня 1960 року, закликаємо американський уряд дати підтримку праву на самовизначення всім народам, що перебувають у совєтській комуністичній системі,

Просимо цю вимогу поставити на порядок денний засідання Об'єднання Націй.

М. Галій

ҐЛЕН-СПЕЙ, Н. Й.

БУДОВА НОВОЇ ЦЕРКВИ

Проєкт церкви в Ґлен-Спей, роботи інж. А. Осадци

Мабуть маловідомим є для широкого загалу, що в Ґлен Спей, Н. Й., біля оселі Українського Робітничого Союзу, постала чимала українська вакаційна громада. Починаючи з кількох родин, що поселилися там кільканадцять років тому, сьогодні вона нараховує понад сімдесять родин, які мають вже свої літні доми й приблизно стільки ж родин, що вже мають свої площі й незабаром теж почнуть будувати. Коли дорахувати до цього вакаційних гостей оселі УРСоюзу, то це творить поважну громаду.

Розкинені по широкому узгір'ї хатки, що за деякими виїмками цілий рік стоять пусткою, з половини червня оживають. Чути гамір дітвори, із оселі УРСоюзу ллється українська пісня, вулиці наповняються людьми, скрізь чути українську мову, і мається враження, що це українське село.

Але ж нема українського села без церкви. Вже від кількох років нуртувала серед Ґленспейської громади гадка, щоб збудувати церковцю, в якій, а не як досі на веранді, можна б достойно вислухати Служби Божої, що її кождої неділі й свята відправляють оо. Василіяни.

Та тільки минулого літа ця ідея почала реалізуватися. Громада вибрала комітет для будови церкви з маґістром Михайлом Кіндратчуком на чолі. На просьбу цього ж комітету УРСоюз погодився відпустити під будову церкви прегарну площу, напроти пропам'ятної могили для поляглих українських вояків за визволення України. Архітектові Аполінарієві Осадці, до речі співжителеві цієї громади, доручено виготовити пляни церкви. Це доручення він, як бачимо зі світлини, виконав. Сповняючи бажання комітету, він ужив як основу для проєкту церкви характеристичні й традиційні форми українського народного церковного будівництва Карпатських гір.

Своїм характером церква пригадуватиме неодному церковцю його рідного села, яке мусів залишити, а для американських сусідів вона буде свідчити про красу й багатство української культури та глибоку українську релігійність і привязання до рідних традицій.

Щоб ще більше підкреслити тяглість рідної історії, рішено віддати церкву під патронат українського святого, св. Володимира.

Будівельний комітет, що його очолює Євген Грабарчук, приступив до інтенсивної збіркової акції та плянує восени починати будову церкви. Знаючи жертвенність української громади, можна сподіватись, що ця шляхетна ідея побудови церкви в Ґлен Спей увінчається успіхом.

Для вигоди жертводавців, що не є членами ґленспейської громади і бажали б своїми пожертвами причинитися до цього шляхетного діла, подаємо адресу, куди можна надсилати пожертви:

St. Vladimir Ukrainian Catholic Church in Glen Spey
Selfreliance
98 Second Avenue
New York, N. Y.

Також можна складати пожертви на руки касира комітету Миколи Богдана, після кождої Служби Божої, що відправляється на оселі УРСоюзу.

ГЕРОЇ-МУЧЕНИКИ І ГЕРОЇ-ПЕРЕМОЖЦІ

(Закінчення із стор. 2-ої)

Ніхто, крім Бога, не знає, що там під Крутами ділось. Ми слухаємо деклямації віршів, наповнених фантастичними візіями наших поетів, і віримо їм, бо хочемо вірити, бо хочемо бачити наших юнаків у найбільшій славі. І дякуємо нашим поетам. І треба їм дякувати.

На академіях Крут ми не раз чуємо й фантастичні реферати і закриваємо очі на правду. Чи це правильне поступовання? Неправильне і шкідливе. Фантазувати можна в поетичних творах, а не в доповідях, не в історичних мемуарах, не в політичних рефератах. Тут покиньмо фантазувати. І заразом змінім свій погляд на героїзм. Нам потрібні герої-переможці, а не герої-мученики. На жаль, героїв-мучеників маємо в своїй історії аж надто багато і дуже часто без відповідної користи для України. У душах нашого молодого покоління треба виховувати пориваючий образ героя-переможця і ілюструвати цей образ щасливими прикладами з нашої історії. А таких прикладів ми маємо багато!

Якщо подане в цій статті насвітлення фактів і виведені з того висновки викличуть із боку читачів якісь зауваження або навіть слушні заперечення, то таку реакцію ми згори вітаємо. Ерраре — гуманум ест (помилятися — людська річ), і я теж не маю цілковитої певности, що ніде не помилився. Тим то було б добре, коли б порушену тут проблему обговорили ще інші люди, особливо ті, що знають її краще і глибше, ніж я. Всебічне обговорення допоможе знайти правду. А для правди не важно, хто її знайде, тільки важно, щоб вона була знайдена.

Нестор Ріпецький

Нема то, як на Союзівці

Останній репортаж, який я писав із відпочинкової оселі — це був репортаж із Черча, в Рогатинському повіті. Аж страшно пригадати: було це в 1936-му році, ще перед війною, перед першою і другою окупацією Західньої України і — взагалі перед різними буревіями, які від того часу земною кулею перевелись.

Головним „босом" від Черча, як це впрочім кожній розумній малій дитині відомо, був Льоньо Лепкий. І тому Льоньові Лепкому такі „репортери" як я тільки сон з очей зганяли. Бо, бачите, такого одного року зібралося там товариство і велике і чесне: Леся Кривіцька, Рена Яросевич, Боцян — Богдан Весоловський (Біг-ме той самий, що тепер у „Голосі Канади"), Роман Турин, Ясьо Чернява (той що займив Москву ще перед тим, коли таке комунебудь взагалі снилося), ну й професорова Корнацька — та, що духів викликала. І коли так ото ми „навикликували духів" у Палатці після знаменитого виступу окрестри Ябця - Яблонського, нам не вистачило цигарок. Була година 3-та по півночі. Куди податися? Очевидно — до Льоня Лепкого. Як то він себе почував після такої візити, то я не знаю, але папіроси через вікно подав . . .

Прошу не забувати, що в тому часі він, Льоньо Лепкий, був іще „козак зроду" і не жонатий.

Це все пригадалося мені, коли я вперше в свойому короткому житті попав на „Союзівку".

Тільки там не викликують духів.

Бо немає професорової Корнацької . . .

І в третій по півночі не можна дістати цигарок.

Бо немає Льоня Лепкого.

Але зате є Володимир Квас.

Єсть в нас різні ананаси — та немає понад Кваса!

Союзівка — це Володимир Квас. Він — там, де посій там і вродиться. Всюди він є і всюди його треба. Людина несамовитої енергії. І прекрасного організаційного хисту. Той саме організаційний хист Володимира Кваса видко всюди: і в їдальні (пишні дівчата), і на тенісовій площі (незвичайна чистота), і, здається, навіть чіпмонки ходять дорогами, які їм Володимир Квас визначив.

Згідно вже з традицією, „Союзівка" влаштовує мистецькі виступи кращих наших мистців кожного тижня. Дійсно воно приємно після цілоденного „смаження" на прекрасному сонці на березі не менше прекрасного басейну, послухати такого мистця, як Добрянський, чи Жук, чи вкінці гостинного виступу торонтського ансамблю з В. Довганюком.

Але найбільшою атракцією цьогорічної Союзівки є все таки знаменитий мистець Любомир Гуцалюк. Наприкінці нашого щоденного проходу в сторону „Львова" побачили ми ціле малярське ательє, дане до диспозиції нашому мистцеві знов же таки В. Квасом, який отим саме доказує, що він знається не тільки на голубцях і інших варениках, але й сам має і гостям пробує защепити те, що, як казав один письменник, „людина не тільки самим хлібом живе".

Серед чудової природи наш мистець творить нові полотна. Воно ото незвичайно бачити, як день за днем, із спочатку незрозумілих мазків постає картина, яка не тільки хватає за око, але й за кишеню, бо . . . хочеться бодай одну картину придбати і для себе.

Тільки Любомира Гуцалюка треба купувати тепер, бо незадовго (ми готові побитись об заклад) його не можна буде докупитись. На світовій мистецькій біржі Любомир Гуцалюк стане „блю чіп'ом", з чого для нас усіх гордість, а мистцеві слава.

Ніколи не вдалось мені вдруге побувати в Черчі, але ніяка сила не зупинить мене на другий рік від поїздки на Союзівку.

Щоб знов подихати свіжим і прекрасно-чистим гірським повітрям, налюбуватись панорамою спокійних гір, наситити очі зеленню, якої так багато, і яка така цілюща.

Щоб відпочити в дійсно українській атмосфері українського зеленого острова. Бо вірте мені: нема то як на Союзівці.

Студійні позики для закінчення студій в Акад. Році 1965 - 1966

Головна Управа Українського Інституту на останньому засіданні в липні ц. р. ухвалила уділити українським студентам на високих школах в Америці в Академічному Році 1965 - 1966 студійні позики для закінчення студій. Для тієї цілі призначено суму $7 500. Студійні позики є безпроцентові. Прохання про уділення позики слід надіслати до 31-го серпня 1965 року на подану нижче адресу:

Ukrainian Institute of America, Inc., 2 East 79th Street, New York 21, N.Y. BUtterfield 8-8660.

Студенти, які бажають отримати студійні позики від Українського Інституту, повинні виказати належний ступінь успіху з попередніх роках студій, та з'ясувати причини, чому потрібна їм фінансова підтримка у формі студійної позики для закінчення студій.

До прохання слід залучити офіційні потвердження про висліди в студіях та про запис на наступний академічний рік.

Український Інститут Америки

СЕКРЕТАРКА ПРЕЗИДЕНТА КЕННЕДІ ЕВЕЛИН ЛІНКОЛЬН НАЗИВАЄ СВОГО ШЕФА „ВИМАГАЮЧИМ БОСОМ", імпульсивним, забудькуватим щодо різних дрібниць і недбайливим в справі грошей. Лінкольн надрукувала першу частину своїх спогадів в тижневику „Сатердей Івнінґ Пост" під назвою „Моїх дванадцять років із Джаном Ф. Кеннеді". Кеннеді любив жартувати зі себе самого після якихось невдач, міг по-дитячому втішатися, не признавався до болів і мав повне довір'я до всіх, що з ним співпрацювали. Лінкольн була секретаркою Кеннеді під час його сенаторських років і під час його побуту в Білому Домі. Пані Лінкольн мусіла часто телефонувати до готелів і на летовища, де Кеннеді залишав свої речі.

✝

Ділимося з Рідними, Приятелями і Знайомими сумною вісткою, що в понеділок, 2-го серпня 1965 р. після довгої і тяжкої хвороби упокоїлась в Бозі наша Найдорожча МАМА та БАБУНЯ

д-р мед. Олена Іванівна ОДРИНА

ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ в п'ятницю, дня 6-го серпня ц. р. о год. 8:30 веч. в похоронному заведенні І. Гасина при 4244 Old York Rd. у Філядельфії та в суботу, 7-го серпня о год. 9-ій ранку ЗАУПОКІЙНА ЛІТУРГІЯ в церкві св. Покрови при 2225 N. Masher St. у Філядельфії.

ПОХОРОН відбудеться о год. 12-ій вполудне в суботу, 7-го серпня 1965 р. на Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

В безмежному горю:

СИН, НЕВІСТКА, ВНУКИ
та родина ЧУМАКІВ

✝

З глибоким смутком повідомляємо Друзів, Знайомих та Українське Громадянство, що 3-го серпня 1965 року у Філядельфії в Джерментавн шпиталі, після довгої і тяжкої недуги, помер парафіянин Свято-Покровської Церкви

сл. п. СЕРГІЙ КОЖУХАР

Народжений 28-го червня 1895 р. в Бендерах (Бесарабія), адміністративний підхорунжий 3-ої Залізної Стрілецької Дивізії Армії УНР.

У п'ятницю, 6-го серпня ц. р. о год. 7:30 веч. в Свято-Покровській Церкві (2225 N. Macher St.) відбудеться ПАРАСТАС, а в суботу 7-го серпня там же — ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА о 8:30 ранку, після цього Тлінні Останки Покійного в той же день будуть перевезені на Православний Цвинтар у Бавнд Брук, Н. Дж.

КОМІТЕТ:

ЛАЗАР ІВАШИНА
КИРИЛО ЮРЧЕНКО
ІВАН СЛЮСАРЕНКО

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього дня 28-го травня 1965 р. відійшов у Вічність несподівано наш Найдорожчий і Незабутній Муж, Тато і Шваґер

бл. п. Ярослав Піранoвський

Похорон відбувся 1-го червня 1965 року з української католицької церкви св. Петра і Павла в Джерзі Сіті, Н. Дж. на цвинтар в Н. Арлінґтон, Н. Дж.

В нашому тяжкому і ненадійному горі прийшли теплі слова співчуття і поміч від Родини, Приятелів і Знайомих, яким хочемо цією дорогою висловити нашу щиру подяку.

В першій мірі дякуємо Високопреподобним отцям: о. В. Танчакові з Ню Бранcвік, о. А. Борсі, о. З. Бачинському за відправи Парастасів, Панахид і Заупокійної Св. Літургії.

З усього серця висловлюємо щире спасибі всім Рідним, Приятелям і Знайомим, які датками на народні цілі і на Служби Божі за Спокій Душі Покійного та зложенням квітів виявили Покійному любов і пошану, взяли численну участь в похоронних відправах і у похороні, та не жаліли ні труду ні часу, щоб віддати Покійному останню прислугу — відпровадити Його в останню дорогу.

Дякуємо похоронному заведенню І. Ковальчика за сумлінне і дбайливе переведення похоронів.

Просимо Всевишнього, щоб відплатив Усім Вам добром.

СОФІЯ — дружина
ХРИСТИНА — донька з мужем
ЯРОСЛАВ ПРУХНИЦЬКИЙ — шваґер
з дружиною і дітьми
Родина ГРОНІВ з дітьми

СПОРТ

Редагує В. Сохан

ДРУЖИНОВІ ПЕРШОСТІ ТЕНІСУ СУАСТ-ПІВНІЧ

В Клівленді відбудуться в суботу і неділю, 7-го і 8-го серпня тенісові змагання чоловіків за дружинову першість СУСТ-Північ. Ці розгри будуть переведені системою „мінус один" на спосіб змагань за Чашу Дейвіса, тобто кожна зустріч дружин складатиметься з 4 поодиноких гор (по два змагуни з дружини) та з одної подвійної гри довільних змагунів.

Першун СУАСТ - Північ. Філії УСЦАК буде нагороджений перехідною чашею і рівночасно закваліфікується до фіналу з першуном Сходу. Цей фінал за дружинову першість цілої Централі (УСЦАК) має відбутися на Союзівці під час Дня Праці безпосередньо після індивідуальних першостей УСЦАК в тенісі.

ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ПЕРШОСТІ УСЦАК

На доручення Української Спортової Централі Америки і Канади влаштовує Пластова Станиця Торонта легкоатлетичні змагання за першість УСЦАК 28-го і 29-го серпня ц. р. на оселі „Пластова Січ" біля Торонта. Змагання відбудуться в таких групах: юнаки до 15 літ, юнаки від 16 до 18 років, чоловіки понад 18 років, юначки до 15 літ, юначки від 16 до 18 років і жінки понад 18 років. Група чоловіків змагатиметься в бігах 100, 400 і 1500 метрів, гінцях 4 х 100, стрибках вгору, вдовжінь і з жердкою, в метах диском і ратищем і в стусані кулею. Юнаки від 16 до 18 років матимуть змагання в конкуренціях як і чоловіки, за винятком бігу на 1500 метрів, який буде заступлений бігом на 800 метрів. Групи жінок юначок і наймолодших юнаків зустрінуться в таких конкуренціях: біг 60 м., гінці 4 х 60 м., стрибки вгору та вдовжінь, мети диском і ратищем та стусан кулею. Система точкування: 10, 7, 5, 3, 2, 1, а для гінців подвійно.

Початок змагань в суботу, 28-го серпня, точно о год. 11-ій перед полуднем.

Зголошення дружин і змагунів, членів Товариств, які належать до УСЦАК, приймає тільки до 20-го серпня:

Mr. W. Kuz
6 Sully Cresc.
Toronto 3, Ont., Canada

МІЖНАРОДНА ФУТБОЛЬНА ЛІГА

Вислiди фіналу 1965 р.:

„Польонія" — „Ню Йоркерс" 3:0 (1:0)

„Польонія" — „Ню Йоркерс" 2:1 (1:1)

КАЛЕНДАРЕЦЬ ГОР ЗА ЧАШУ АМЕРИКИ

В неділю, 8-го серпня — „Дукля", Чехо-Словаччина — „Польонія" Польща о год. 3-ій по полудні на грищі Трайборо Стадіону в Ню Йорку.

В середу 11-го серпня — „Дукля", Чехо - Словаччина — „Польонія", Польща, о год. 8.30 вечером на грищі Трайборо Стадіону в Ню Йорку.

***

ФУТБОЛЬНИЙ ТУРНІР СУАСТ — ПІВНІЧ

В суботу і неділю, 26-го і 27-го червня ц. р. відбувся на оселі „Київ" біля Дітройту футбольний турнір за першість СУАСТ - Північ. Господарем турніру був місцевий осередок СУМА ім. гетьмана Пилипа Орлика, а проводив турніром Євген Обухівський, голова СУАСТ-Північ, та Володимир Рижий секретар. У зустрічах 2 х 30 хвилин системою кожний з кожним взяли участь п'ять дружин: „Орлик" (СУМА) — Дітройт, „Черник" — Дітройт, „Леви" — Шикаґо, „Крила" (СУМА) — Шикаґо, та „Скала" (СУМА) — Клівленд.

ВИСЛІДИ ПООДИНОКИХ ЗМАГАНЬ

Субота:

„Крила"	„Скала"	10:0
„Леви"	„Черник"	8:1
„Леви"	„Орлик"	3:0
„Крила"	„Черник"	2:1
„Орлик"	„Скала"	4:1

Неділя:

„Леви" —	„Скала"	5:0
„Крила" —	„Орлик"	5:2
„Черник" —	„Скала"	5:3
„Леви"	„Крила"	1:1
„Черник" —	„Орлик"	2:2

„Леви" здобули однакову з „Крилами" скількість точок (7:1), але завдяки кращому відношенні воріт зайняли перше місце.

Кінцева табеля турніру:

	Точки:	Ворота
1) „Леви"	7:1	17:2
2) „Крила"	7:1	18:5
3) „Орлик"	3:5	8:11
4) „Черник"	3:5	9:15
5) „Скала"	0:8	5:24

ТЕНІСОВА ЗУСТРІЧ „ЛЕВИ" — „ЛЬВІВ" 6:3

17-го липня відбулися в Шикаґо товариські тенісові змагання між господарями „Левами" і гостями з Клівленду. В поодиноких грах (сінґлях) тенісисти „Левів" перемогли „Львов'ян" 5:1, натомість у подвійних грах „Львів" був кращий від „Левів" 2:1. В загальному точкуванні „Леви" вийшли переможцями з рахунком 6:3.

Вислiди поодиноких гор:

Струц — Попель		2:0
Процик — Лютий		2:0
Копач — Небеш		2:1
Кулицький — Попель		2:0
Кутко — Грабець		0:2
Витанович — Раковський		2:0

Вислiди подвійних гор:

Копач і Кулицький —	Попель і Грабець	1:2
Процик і Струц —	Лютий і Попель	2:1
Витанович і Дижурко —	Небеш і Раковський	0:2

Вечером відбулося прийняття для змагунів обох дружин.

ФУТБОЛІСТИ „ЛЕВІВ" ЗАКІНЧИЛИ СЕЗОН

„Леви" — „Швабен" 3:1
„Леви" — „Ганза" 4:0

18-го липня „Леви" перемогли „Швабен", швидку і тверду німецьку дружину. Дружина „Левів" виступила в цих змаганнях у скріпленому складі позамісцевими змагунами. Ворота для переможців здобули: Батиста з карного, Нога з дуже гарної сольової акції і В. Шмотолоха на 74-ій хвилині прекрасним стрілом.

Останні змагання весняного сезону в неділю 25-го липня, принесли „Левам" розгром над „Ганзою". Стрільцями воріт для „Левів" були: Януш, Шмотолоха і Генс (2). Крім того „Леви" не використали карного, з якого Батиста поцілив м'ячем у поперечку. Воротар „Ганзи" Голомбек вирятував свою дружину від вищої поразки. На воротах „Левів" пописувався Орест Банах, який не лише оборонив карного, але виловив декілька інших грізних стрілів. У семи змаганнях молодий Орест пропустив лише 5 воріт і він є тепер найкращим воротарем Вищої Дивізії.

Весняний сезон закінчили „Леви", здобуваючи в сімох грах 4 перемоги, 2 нерішені і одну програну. Рахунок точок 10:4, а відношення воріт 14:5. „Леви" разом з „Олімпікс" займають тепер перше місце Вищої Дивізії, але „Олімпікс" ще мають відбути одні змагання з „Кікерс".

„Крила" — „Швабен" 3:4

22-го липня „Крила" програли зустріч з циклу гор за стейтову чашу д-ра Петра Піля щойно в догривці. Внаслідок того дружина „Крил" відпала від дальших гор за цю чашу. Ворота для „Крил" здобули: Дойл 2 і Юліян Куляс з карного.

Незакінчені змагання між „Крилами" і „Ганзою", які перервано 11-го липня при стані 1:3 (вела „Ганза") через інцидент між змагунами, будуть повністю повторені 8-го серпня.

Петро Головатий

***

ВІДБУЛИСЯ ТЕНІСОВІ ПЕРШОСТІ СУАСТ - СХІД

На кортах Союзівки відбулися 17-го і 18-го липня індивідуальні тенісові першості СУАСТ - Схід з участю 27 змагунів і 3 змагунок. В конкуренції чоловіків зустрілися такі пари у чвертьфіналах: В. Герлинський переміг Ю. Савчака, М. Шиян Я. Тимкова, З. Яцків З. Снилика і І. Дурбак — Б. Бурачинського. Півфінали дали висліди:

В. Герлинський — М. Шиян 6:4, 6:1

І. Дурбак — З. Яцків 6:1 6:2

Фінальні змагання між В. Герлинським і І. Дурбаком не могли відбутися через зливний дощ. Тому й вирішено розіграти фінал при нагоді однієї з чергових міжклюбових зустрічей за дружинову першість СУАСТ-Схід.

В конкуренції жінок впевнено перемогла Андрія Кейбіда, яка виграла 6:2 і 6:0 з Ярославою Павлічкою, та 6:0 і 6:0 з Марійкою Рогозинською. Зустріч Я. Павлічки з М. Рогозинською перервано в другому сеті (перший виграла Я. Павлічка 6:3) також з причини дощу.

***

ПРО ЗОЛОТЕ РУНО І СОБАЧУ ШЕРСТЬ

На 12-го і 13-го червня заповідався в Клівленді „Великий Футбольний Турнір Доросту за першість УСЦАК". Господарі з УАСК „Львів", Клівленд, сушили собі голови над системою гор — адже заповідався приїзд футболістів Ню Йорку, Філядельфії, Нюарку, трьох дружин Шикаґа, а далі Дітройту, Торонта . . .

Так виглядав початок справи. А кінець? . . : До Клівленду приїхала тільки дружина сумівських „Крил" із Шикаґа. Вона відіграла з ровесниками місц. „Львова" єдину гру, що на спортовій мові правила за фінал турніру . . .

Так у нас на практиці виглядає справа „піклування рідною молоддю", „вирощування власних спортових кадрів", „респектування рідної спортової влади" і т. д.

З Нюарку прийшло принаймні якесь виправдання: мовляв, їм заважко було самим винаймати автобус. Нюарк пробував намовити нюйоркчан і філядельфійців до винайму спільного автобуса — але це не сталося.

Ми не писали про цю справу „з місця", бо один із цих клюбів був зайнятий приготуванням до фінальних гор за Чашу Америки, а другий приходив до себе після розчарування невдачами на півметі. Тепер настав час заговорити про все одверто. Тому й ставимо нашому Ню Йоркові, Філядельфії, Торонтозі, Дітройтові й Шикаґові („Левам" і „Тиграм") питання рубом: Яке Ваше відношення до Української Спортової Централі та її імпрез — чемпіонатів для нашого доросту? Не хочеться вірити, щоб здобувані більше нашими клюбовими фірмами, як нашими змагунами, чемпіонати були для Вас за „золоте руно", а імпрези рідної молоді — за „собачу шерсть" . . . Бо нашим обов'язком є не грати чужими наємниками, але виховувати нашу молодь і вести її всюди там, де відбувається перегляд наших молодих сил.

Єдині змагання клівлендського турніру „Крила" (Шикаґо) — „Львів" (Клівленд) дали вислід 7:0 (4:0) в користь шикаґівських сумівців, які приїхали під проводом Василя Кловатого. Переможені, технічно майже зовсім „письменні", уступали переможцям мужністю (хід до м'яча і з м'ячем) та досвідом.

Склади дружин: „Крила": Сливка, Білоцеркович, Слободян, Є. Гнатів, Кловатий, Петраш, Глоба, Лецюк, Вруський, М. Іванюк Васюнець, Холодій, Березецький, Зботанів, Б. Процько, Г. Процько, Р. Гнатів, А. Іванюк. „Львів": Жиґа, Пришляк, Макогін, Бідак, Герольд Бурдяк, Т. Гурко, Юрків, Данилевич, Р. Гурко, Росул. Ворота для переможців здобули: Вруський 3, Васюнець, Зботанів, Глоба і Лецик по одних. Суддював Мирон Куляс.

Після змагань в новій домівці „Львова" відбулася скромна спільна перекуска для змагунів обидвох дружин, в часі якої голова клюбу -- господаря, проф. Роман Чучкевич передав капітанові переможців, Юркові Петрашеві мандрівну чашу Української Щадниці („Парма Сейвінґс Ко.") з Клівленду, а підписаний перевів „народнє опитування" серед змагунів про такі імпрези. Треба шкодувати, що „незацікавлені" — неприсутні не могли почути цих відповідей.

О. Гайський

Що писала „Свобода" 50 років тому

„Свобода" з 10 липня 1915 року.

„ПРИГНОБЛЕННЯ СЕРЕД КАЦАПІВ В АМЕРИЦІ"

„ З різних сторін доносять нам, що кацапи в Злучених Державах і в Канаді по прогнанню москалів майже з цілої Галичини попали в розпуку. Розуміється, що з розпуки п'ють і кленуть царя.

Кацапські газети силуються не показувати свого пригноблення, але се їм ніколи не вдасться, бо вже і їх читачі не є аж настільки глупі, аби вірили в небилиці, що цар ще не побитий і ще раз візьме Галичину.

Один лише „Ревнитель Православія", листок, видаваний цареславними попами в Ню Йорку, не скриває своєї розпуки, хоч додає також „потіху", що „державная Русь мусить побідити". Ось що пише сей „Ревнитель Православія":

„В страшниї мінути життя русского народа. Дорогіє братья і сестри! Неначе чорними хмарами закрито русскоє небо. Душа болить. Здається на части серце розірветься от великої печали. Не хочеться жити, стидно дивитися на світ Божий. Знайте, що то не видумки ворожих газет, то чистая правда, що Перемишль знов в німецьких руках і сильниє швабськіє войська підступають до Львова. Боже мой! Як то скоро все перемінилось. Як ще недавно праздновали ми Пасху — Воскресеніє Прикарпатской Руси, а тепер знову нещастная многострадальная Прикарпатская Русь стоїть на Голгофті з терновим вінцем на главі . . . "

„ПАМ'ЯТАЙМО !"

„Не було і не буде вже більше такої хвилі, коли би наша жертва, хоч не знати яка незначна, а була така вартісна, як тепер. Не дивімся на те, що австрійськи правительство по освободженню Галичини обов'язане помагати нещасним голодуючим нашим братям, бо се є наш обов'язок першим втерти сльозу голодуючим сиротам і вдовам та врятувати їх від голодової смерти. Не забуваймо, що ми повинні складати ті жертви не лише з легкої руки, але повинні також і себе трохи пожертвувати і дати — як то кажуть — остатнє — а навіть позичити і дати. Ми певні, що по цілковитім освобідженню Галичини, а опісля і по заключенню мира, кожний звідси пішле, скільки зможе, гроша своїй найближчій родині, але ж кілько є таких бідних і нещасливих, а все ж таки наших братів і сестер українців, що не мають в Америці ані в Злучених Державах, ані в Канаді ані в Бразилії своїх кревних. За них ми мусимо пам'ятати. Нехай кожного з вас, що читаєте газету, спогадають з вдячністю бідні сирітки, котрих лишили ті українці, що згинули на полі бою . . . "

ТАРЗАН, ч. 5 475. Мавпи атакують!

Поволі з тріюмфом відійшов Дон. — Не турбуйтеся. — шептав Тарзан королеві. — Ваш син і я приготовалі на такий випадок.

— Тепер, Тонґу! — він гукнув. Хлопець зараз подав горляну команду . . .

І група мавп зіскочила вниз до настрашеної білої людини.